

ATION NUM

XL

20
12

19

~~179~~ 79.

I. N. J. C.
DISSERTATIO JURIDICA
De
**INCENDIORUM
JURE,**

Quam
Divinà favente gratià
Ex Consensu & Autoritate Magnifi-
ci & Amplissimi Jctorum ordinis,

SUB PRÆSIDIO
DN. MARTINI ZACHARIÆ CRAMERI,
J. U. D. Celeberrimi, hujus Academiae Syndici
meritissimi,

Patroni, Præceptoris atqve Promotoris æ viternum
devenerandi,
IN ACADEMIA LIPSIENSI

Publicæ Eruditorum disquisitioni submittit
HERMAN. ab ~~Storn~~/ Oldenburgensis,
A. & R.

In Auditorio Collegii Petri,
Ad diem 27. Septembr.
ANNO M. DC. LXXVII.

Literis JOH. GEORGI.

M. Wigmann

PRÆCELSO ET ILLUSTRIS-
SIMO COMITI AC DOMINO,

DOMINO
ANTHONIO,
S. R. I. COMITI, IN ALDEN-
BURG, DYNASTÆ IN VAREL
ET KNIPHAUSEN &c. S. R. MAJESTATI
DAN. ET NORWEG. A CONSILIIS SECRE-
TIORIBUS, EJUSDEMQUE PER COMITA-
TUS OLDENBURG ET DELMENHORST,
UT ET PER STAD-ET BUTIADINGAM
REGENTI VICARIO, ET AD PRÆSENTIA
COMITIA, QUÆ INEUNDÆ PACIS GRA-
TIA NOVIOMAGI AGUNTUR, CUM
PLENA POTESTATE LEGATO,
EQVITI ORDINIS REGII &c.

DOMINO MEO CLEMENTISSIMO

Pro contestanda humillima subjectione &
studiorum suorum commendatione hoc qua-
le quale specimen Academicum

dat, dicat, & consecrat

Subjectissimus & devotissimus Servus

HERMAN, ab HORN.

Q. D. B. V.

PRÆLOQVIUM.

DEliberanti mihi secundum laudatum Institutum Majorum edere specimen Academicum, in mentem venit illud *Pauli JCr* in *L. 25. pr. ff. de liber. leg.* & *Ulpiani in L. 1. ff. de Suspectis tutor. & curator.* Ea potius tractanda esse, quæ quotidiana sunt ac scitu necessaria, iisq; quæ rarò contingunt, vel nullum planè usum habent præponenda. Quamobrem non malè me locaturum operam arbitratus sum, si talem eligerem materiam, cujus scientia ac utilitas tam Rebus publicis, quam Civitatibus, imò & pagis apprimè utilis est; præ Reliquis igitur visa mihi fuit materia **INCENDII**, quæ & Physicè & Juridicè tractari potest; Nostrum autem propositū quod attinet, illam solummodo quoad effectus juris tractaturi sumus, quotuplex sc. sit incendium, quænam sint ejus pænæ tam Criminales quam Civiles, quæ remedia ad incendia tam præcavenda quam restringenda; Et ad hanc materiam tractandam non solum impulit me ejus necessitas, sed etiam deploranda illa Exempla variarum urbium ab igne hinc illinc consumptarum, inter quas proh dolor Urbs Oldenburgensis, Patria mea dilectissima non minimū

A 2

obti-

obtinere locum, Quæ præterito Anno 1676. 6. Kalend. Septembr. à fulminis igne conflagravit, jamq; plane devastata atq; diruta jacet. Cum vero nihil felici gaudeat progressu, nisi cui subsidiarium sit divinæ opis auxilium, ideo & in nomine Domini nostri Jesu Christi ad hunc actum rectè progredimur, *secund. leg. 2. Cod. de Offic. Præf. Prætor. Afric.* ipsiusq; Numen & nomen supplices invocamus, ejusq; auxiliū ad Dissertationis hujus Elaborationem imploramus, quia ubi Christus non est fundamentum, nullum boni operis etiam est superædificium *Can. 26. Caus. 1. quæst. 1.*

C A P U T I.

De

INCENDIO DOLOSO.

§. I.

Incendii Definitio & Divisio.

TRactaturi de incendiis primum erit ut inquiramus in Definitionem & Divisionem; Quoad Definitionem incendium in genere nihil aliud est, quam damnum igne datum. Quoad Divisionem non omnes conveniunt. Alii incendium quintuplex esse ajunt, ita ut vel proveniat ex dolo, vel ex culpa lata, vel ex culpa levi, vel ex culpa levissima, vel ex casu fortuito, uti *Berlich. in Conclus. 24 n. 1, p. 4.* hanc præprimis amplectitur. Alii triplicem faciunt divisionem, & hoc, quoniam omnia incendia ex tribus causis, dolo sc. culpa, & casu fortuito proveniunt, inde etiam incendium in Dolosum, Culposum, & Casuale seu fortuitum dividunt, eamq; distinctionem non obscure innuunt *Mynsing. centur. 6. Observat. 88. Gail. lib. 2. Observat. 21.* Mihi arridet distinctio incendii, quod aliud fiat ex proposito, aliud sine proposito, utut omnes hæc distinctiones alias coincident.

§ II.

§. II. Incendium ex proposito fit vel absq; vel cum injuria. Illud est, quando autoritate publica suburbia incenduntur tempore ob- De Incendio
dionis, vel ante eam, ne hosti sint receptui *Frank. lib. 2. Resolut. 7. n. 214.* ex proposito
Et hoc omni jure probatum, licita enim sunt Majestati Civili omnia absq; injuria.
ea hujus generis, quæ ad Civitatem conservandam sunt necessaria.
Conf. Bœcler. ad Grot. Dissert. de Dominio Eminente pag. 114. § 21. sub
conditione tamen compensationis civi, qui bonorum suorum ja-
cturam patitur, vel statim, vel quando fors melior civitati obtigerit
facienda, ad exemplum L. Rhodiarum, quæ quod omnium causa damnum
datum, à reliquis, quorum res servatæ communi contributione re-
farciri jubet, vid. late *Dn. Lauterbach. Disput. de æquitat. § extens. L.*
Rhod. th. 18. § 19. ubi limitat in eo, qui tali in loco ædificavit ubi
non debuit, puta si quis ad mœnia civitatum, vel ad templorum. De Incendio
parietes temerè ædificaverit. *Servu. de edific. privat. th. 68.* Hoc cum ex proposito
injuria conjunctum convenit cum incendio doloso, Estq; quod do- cum injuria.
lo, consulto, deliberato animo, data opera vel malitiose à sciente,
prudenteque immittitur *Andr. Rauchb. p. 2. quest. o. n. 6. Mysing.*
sentur. 6. Observat. 88. num. 5.

§. III. Cum autem hoc incendio & pax publica, imprimis si cœtu, turba, seditione concitata factum violetur, uti patet ex
L. 5. in pr. junct. l. 1 ff. ad L. Jul. de vi publ. & alias Crimen istud lon-
gè gravissimum atrocissimumq; sit, & ad humanæ societatis conjun-
ctionem tuendam perniciosissimum, ideo meritò pœnis gravibus
tam Jure Civili veteri & Novo, quam Jure Canonico & Saxonico
coercetur, de quibus omnibus in specie in sequentibus.

§. IV. Pœna incendiorum dolosorum ex jure Civili veteri Pœnæ ex Ju-
re Civili ve-
ter.
varia est. Aut enim incendium in civitate committitur, aut extra
mœnia in villa; Si intra oppidum, iterum distingvendum, an in-
cendiarius sit humilis vitæ ac conditionis, incendiumque magnum,
olim bestiis dilacerandus objiciebatur, hodiè igne crematur ex jure
talionis, si non magnum incendium fuerit capite plectitur; an vero
incendiarius dignioris & honestioris fuerit conditionis, & incendium
magnum sit, tunc decollatur, sin parvum, deportatur. Sin autem in-
cendium committitur extra Civitatis mœnia in villa, & incendiarius
vilior ob incendium magnum capitis supplicio, ob parvum damna-
tur in metallum, honestior in villa pro incendio magno vel depor-

tatur, vel ad triremes condemnatur, pro incendio parvo in perpetuum relegatur. *L. 9, & L. fin. §. 1. ff. de incend. ruin. L. 10. ff. ad L. Cornel. de sicar. L. 15. §. penult. L. 28. §. 12. ff. de poen. Mysing. centur. 6. observat. 88. n. 5. 6. 7. & 8. Speidel. in observat. voce Brunsi. Damhoud. in Prax. Crim. c. 103. n. 2, 3. 4. 5. 6. & 7.*

Pœnæ ex Jure Novo.

§. V. Pœna Incendiorum dolosorum ex Jure Novo est ignis, secundum Constitutionem Criminalem Caroli V. *Artic. 125.* ubi dicitur: *Die böshaffige überwundene Brenner sollen mit den Feuer vom Leben zum Tode gerichtet werden.* *Andr. Gail. lib. 2. Observat. 22. n. 6. Matth. Coler. Decis. 186. incipit incendiarii num. 1. p. 1. Hahn ad Wesenb. ad tit. de incend. ruin. Menoch. de arbitr. jud. quest. lib. 2. cent. 4. Cas. 390. n. 34. 35. 36 & 37.* qvi & statutum Brixienſe, Mediolanenſe & Vicentianum refert ac declarat, ubi etiam expresse

Qvid Juris si incendium iteratum. Vel alia crimina concurrant.

in incendiarios pœna mortis statuitur. *Damhoud. in Pract. Crim. c. 103. n. 8. & 9.* Verum quæritur, si incendium aliquoties sit iteratum, qualis tum pœna locum habeat, utrum eadem sola, an cum exasperatione aliqua? Et Resp. quoniam nullibi de exasperatione expresse aliquid constitutum reperitur, ideo nec facile exasperatio supplicii alias in se gravissimi admittenda, *Hartman. Pistor. L. 2. quest. 13. num. 25.* nisi alia cum incendio crimina concurrant, ut latrocinium, parricidium, tunc exasperatio pœnæ procedit, ut reus trahæ impositus ad supplicii locum pertrahi vel etiam ferro candente aduri possit. *Carpzov in prax. Crim. p. 1. quest. 38. n. 67. & seq. it. n. 78.*

Pœnæ ex Jure Canonico.

§. VI. Pœnæ Incendiorum dolosorum ex Jure Canonico. Notandum hic, quod licet summus Pontifex pessimam & depopulatricem, horrendamq; incendiorum malitiam detestetur ac interdicat *in cap. pessimam 32. quest. 8. caus. 23. Farinac. part. 3. oper. Crim. quest. 110. num. 2.* Jus tamen Canonicum incendiarios igne aut morte nunquam punit. *Damhoud. prax. Crim. c. 103. num. 13. & seq.* sed varia ac intricata ejusdem circa incendia dispositio. Qvi Ecclesias aut ædificia sacra incenderit, ipso facto est excommunicatus, sustinetq; post delictum Anathema, quod tollere ab eodem nisi Pontifex ipse, nemo potest; Rerum autem profanarum incendiarius est excommunicandus *cap. 2. & cap. 5. X. de Raptor. & incend. cap. 19. X. de sentent. e. commun.* Et in hoc statu mortuus Christianorum caret sepulturâ omniq; sacramentorum subsidio, aliquando pœniti

tenti etiam iniungitur peregrinatio annalis transmarina Hieroso-
lymitana, vel ad S. Jacobum in Gallicia. *Can. 31. & 32. caus. 23. quest. 8.*
plures ex corpore Canonico pœnas in Incendiarios statutas vid. *d.*
cap. pessimam 32. & Farinac. in operib. Crim. p. 3. quest. 110. n. 15. per tot.
Menoch. de arbitrar. jud. quest. lib. 2. cent. 4. cas. 390. num. 39. & 40.
Vallens. parat. i. Jur. Can. tit. de Raptor. & incend. §. 3. n. 5.

§. VII. Jure Saxonico distinguitur inter famosos & con- ^{pœnæ ex jure}
ductitios *Mordbrennern*, & simplices Incendiarios domesticos, ^{Saxonico.} die
ohne *Mordbrandt* gebrennet, ut illis *Mordbrennen* sc. membra
rotâ concutiantur; hi vero die ohne *Mordbrandt* gebrennet deca-
pitentur, *Landr. lib. 2. art. 13. §. alle Mörder. Schneidwin. §. Capite*
tertio num. 5. Instit. ad L. Aquil. Sed hodie per Constitutionem Au-
gusti 17. p. 4. non attenda distinctione inter personas viles & hone-
stas, inter incendium in Civitate & extra Civitatem excitatum, flam-
marum supplicium receptum, *Carpzov. in Jurisprud. forens part 4.*
const. 17. defin. 1. & in Prax. Crim. p. 1. quest. 38. n. 13. & seq.

§. VIII. Quæritur autem utrum Nobiles vel alii in dignita- ^{Quomodo}
te constituti, hujus Criminis rei, ignis supplicio sint subji- ^{Nobiles vel}
cendi? ^{alii in digni-}
Resp. verum quidem esse quod Jus Civile Nobilibus in Cri- ^{tate constitu-}
mine incendii aliquo modo veniam tribuat, iisque minorem pœnam ^{ti ob hoc cri-}
infligi jubeat, uti manifestum est *ex leg. fin. §. 1. ff. de Incend. Ruin.* ^{men puni-}
sed à dispositione hujus juris in Imperio Romano usu ac consuetu- ^{untur.}
dine contraria jamdudum recessum est, *Carpzov. in Prax. Crim. p. 1.*
quest. 38. n. 23. & seq. Cum non soleat haberi ratio dignitatis perso-
næ in delictis maximè atrocioribus, quibus pœna uniformis est præ-
stituta, *Carpzov. d. l. id quod exemplo furti illustrari potest, ubi No-*
bilitas reum à suspendii supplicio, licet ignominiosissimo non liber-
at, Hahn ad Wesenb. tit. de furt. n. 15. vers. non etiam in furtis, in med.

§. IX. Et ex pari ratione patet, quod foeminae quoque eadem ^{Quomodo}
pœna puniantur, & hoc non solum ob identitatem rationis, quæ ^{mulieres ob}
idem jus facit *L. 32. ff. ad L. Aquil.* sed etiam ob Criminis atrocita- ^{hoc crimen}
tem atque enormitatem, quæ veniam non meretur, & sexus mulie- ^{puniuntur.}
bris fragilitas foeminas à pœnis ordinariis non excusat, *Prosp. Fari-*
nac. p. 3. oper. Crim. quest. 98. n. 11. quod & Carpzov. in prax. Crim.
quam plurimis Scabinorum Responsis probat part. 1. quest. 38.
n. 21.

§. X.

De pœna
mandantis &
mandatarii in
hoc crimine.

§. X. Porro quæritur, si cuius instinctu & forsan spe lucri incendium factum fuerit, utrum tam mandans quam mandatarius in eandem pœnam incendii incurrat? & Resp. quod sic, Nam quod Mandantem attinet, ille triplici modo delinquere videtur, tum in se ipsum, tum in Mandatarium quem corrumpit ut incendat, tum etiam in eum cuius ædes comburuntur *Joseph. Mascard. de probat. lib. 2. conclus. 1012. n. 1.* Et nota quoque est Regula juris: Quod quis per alium fecit, id ipse per se fecisse dicatur *L. 169. ff. de R. I. c. 72. de R. I. in 6to. Confer L. 15. ff. ad L. Cornel. de sicar. L. 5. Cod. de Accus. L. 11. §. 3. ff. de injur.* Quod Mandatarium attinet qui operam suam pecunia accepta ad inflammandum locat, non multum dubii habet, imo & gravius delinquit, qui lucri aut alterius rei adipiscendæ causa tam horrendum crimen perpetrare non veretur, pecunia enim interveniens regulariter delictum aggravat. *Damboud. prax. Crim. c. 83. n. 4. Prosp. Farinac. p. 5 oper. Criminal. quest. 123. n. 5.*

Pœnam in-
cendii dolosi
quis effugere
non potest
licet damnum
resarcire velit

§. XI. Et tantum de pœnis Criminalibus ratione incendii dolosi, quas nequaquam quis effugere potest, licet damnum resarcire velit, & ad restitutionem se offerat, quilibet enim quo vitam redimeret jacturam bonorum facillime pateretur, nec non paupertatem potius quam mortem eligeret, quemadmodum & hoc in casu Scabinos Lipsienses ita Respondisse reperitur, *Carpzou. in praxi Criminal p. 1. quest. 38. n. 44.*

Utrum quis
præter pœnam
corporis affli-
ctivam etiã
ad restitutio-
nẽ damni te-
neatur.

§. XII. Quæritur hic an reus incendii dolosi præter pœnam corporis afflictivam adhuc restitutione damni onerandus sit? Negant nonnulli ex ratione, quod leges omnes, quæ de restitutione damni agunt, non loquantur de incendio dolo dato, sed de tali, quod ex negligentia ortum, item quoties quis pœnam mortis vel sanguinis sive corporis afflictivam patitur, ad restitutionem damni & rerum incendio consumptarum non tenetur, *Berlich. p. 4. Conclus. 24. n. 51. & seq.* In Terris quoque Saxonis hoc receptum esse constat ex *Carpz. prax. Crim. part. 1. quest. 39. n. 43. Ranchb. p. 2. quest. 10. n. 17.* Verum de jure Communi Doctores rectius affirmant, *moti L. 9. ff. de In-
cend. & Ruin L. 28. §. 12 ff. de pœn Menoch. de arbitr. judic. quest. lib. 2. cent. 4. Cas. 390. n. 27. Mynsing. centur 6. observat. 88. n. 5.* Ex quolibet enim delicto datur & actio Civilis ad præstationem ejus quod interest & Criminalis ad pœnam publicam arg. *L. 9. §. 5. ff. de public. & vectig.*

dectig. § L. un. Cod. quand. Civi. Act. Crim. prej. L. 23. §. 9. ff. ad L. A.
quil. L. 3. Cod. eod. L. 7. §. 1. ff. de injur. Rauchb. p. 2. quest. 10. n. 13. à
quo non planè recedit jus Canonicum Can. 32. Caus. 23. quest. 8. c. 5. X.
de Raptor. § incend. quod quamvis alias mortis supplicium non dicitur,
heredes tamen ad satisfaciendum, quatenus facultates defuncti ferunt,
iis qui damnum passi sunt, obligat, ut saluti animæ (quamvis
post fata parum orthodoxè) consulatur, cum non dimittatur pecca-
tum nisi restituatur ablatum. d. cap. 5.

§. XIII. Si autem quis proprias ædes dolo malo incenderit, Agitur de il-
lo qui dolo
malo propri-
as ædes in-
cendit.
an & ille ordinaria pœna teneatur? Resp. quod sic, Ratio, quoniam
maleferiati homines cum proprio damno aliis nocere sæpissime
gaudent, neque per ipsos stat. quominus vicinæ ædes etiam flammis
corripiantur, malitia enim quanto gravior videtur, tanto severiori
etiam supplicio coercenda est, quod & Responsis probat Carpxov. in
Jurisprud. forens. p. 4. const. 17. defin. 2. idem in praxi Criminal. p. 1. quest.
38. n. 47.

§. XIV. Sed quæritur quid juris, si quis ædes proprias hunc in De illo qui
finem incendit, quò oneribus & contributionibus eximatur? Scabini ædes propri-
as incendit,
Lipsienses, aliquando pœnam extraordinariam Relegationis nempe
quo oneribus
reo indicendam existimavere, quod dolus & malitia (neque enim ani-
eximatur.
mo aliis nocendi Reus illic ignem excitaverat) cessaret, & intempe-
ries ista animi parum à Melancholia abesset. Carpxov. lib. 6. tit. 9. Re-
spons. 93.

§. XV. Jam quoque quædam de conatu differenda sunt. De Conatu.
Aut enim quis materiam igni concipiendo aptam depositam, puta
pupas aut linteas stupas cum igne, pice, sulphure aut pulvere bom-
bardico, aut carbones, aut titiones jam inflammavit, aut non. Si
nondum inflammata, tunc non potest dici crimen ex parte Rei con-
summatum, adeoque sufficit hoc casu pœna arbitraria, vel fastigati-
onis, vel perpetuæ relegationis Matth. Coler. part. 1. dec. 186. Benst de ju-
rejurand. pag. 742. Aut materia dolose posita & accensa fuit, & tum
quoniam quoad ipsius intentionem & factum crimen incendii jam
consummatum est, ideo ordinariam incendii pœnam incurrit, utut
nullum prorsus damnum inde fuerit datum, Ratio, quoniam per
ipsum non stetit, quominus vicinæ ædes fuerint inflammatae aut
combustæ, sed Dei gratia & protectione conservatae fuere; & incen-
dium

dum est tale delictum, quod in perniciem Reipublicæ & multorum hominum tendit *Damboud prax Crim. c. 103 n. 5* & alias in atrocissimis delictis conatus habetur pro consummatione & punitur æque ac effectus, *idem d. cap. 03 n. 1. vers. juxta generale illud axioma.* Et hanc opinionem Elect. Saxon. Aug. est amplexus in Nov. p. 4. *Const. 7. Berlich d. p. 4. Conclus. 24. num. 21.* Confer *Anton. Math. de Crimin. lib. 48 tit. 5. cap. 6. num. 3.* qui de jure Civili Justiniano, quo pœna, uti supra diximus, admodum variat, conatum Criminis, si ad actum proximum deventum fuerit, jamq; ædes arserint, capitis pœnam mereri docet, adde paulo aliter quoad *Const. Elect. disting. Petr. Theod. Crim. D. 7. th. 8. lit. d.*

De illis qui deprehenfi super facinore.

Item qui auxiliū afferunt

§. XVI. Idem quoque est extendendum ad eos, qui deprehenfi super incendio faciendo impediti sunt *Farin. in Criminal. p. 4. quest. 124. n. 11.* item qui opem & auxiliū attulerunt, modo non attentatum, sed consummatum incendium. *Berlich. d. Conclus. 24. n. 24. §. seq.*

De his qui de incendio committendo conspirant.

Item qui nudis verbis minantur.

§. XVII. Si autem quidam de incendio committendo solummodo conspiraverint, tunc regula supra dicta, quod in delictis conatus habeatur pro consummatione, non habet locum, sed hi pœna extraordinaria puniuntur, ratio, quia licet alias in atrocioribus delictis conatus habeatur pro effectu, hoc tamen fallit, quando non est perventum, nisi ad actum verbi seu deliberationem tantum *Prosp. Farinac. in prax. Crim. p. 3, quest. 10. n. 44. ibi limita tertio.*

§. XVIII. Et tandem quid statuendum de illo, qui nudis verbis minatur sc. *Er wolle ihm einen roten Hahn auff's Haus setzen/ oder Stadt oder das Dorff anstecken?* talis pœna gladii affici nequit *Richter. Consil. 350. n. 7.* interim in Carcere tamdiu teneri debet, donec sufficientem cautionem præstet *vid. Ordinat. Criminal. Caroli V. art. 176.* So soll dieselbe ungläubhaffige / böshaffige Person im Gefängnis als lang/biß die nach Erkenntnis desselben Gerichts gnugsame Caution und Bestand für solche unrechtliche thätliche Handlung thut/ *Berlich. p. 4. conclus. 24. n. 29.* Nisi minitator simplicium minarum terminos excedat, puta si relictis ædibus in loca suspecta se conferat, & improborum hominum societati jungat, tum pro diffidatore habetur & *juxta ordinat. Crimin. art. 128.* capitis supplicio afficiendus est *Carpzov. p. 1. pr. Crim. quest. 37. n. 76.*

§. XIX.

§. XIX. Si prædicta pœna ignis debeat habere locum, certo constare debet de dolo, qui non præsumitur, sed ab accusatore probari debet ex indiciis & conjecturis evidentibus, quæ, si non condemnationi, torture tamen locum faciant. Sufficientia ad quæstionem habendam indicia sunt, si quis alias suspectis moribus, clandestine & occulte igneas faces, vel tela ignea, vel alia fomenta facile succendentia præparaverit, & paulo post incendium exortum sit, *vid. Constit. Crim. Carol. V. art. von heimlichen Brandt 41.* Vel si minæ præcesserint, sive verbis sive literis diffidatoriis durch *Wolfgang's Brieffe/ Zang de qu. seu tortur. c. 2 n. 109. vers. idem esse puto.*

§. XX. De incendiis ab hoste excitatis lubet hic subijcere quæstionem, an licita sint? Et tutius est etiam in bello justo hæc negare, quam affirmare; plerumq; enim talia admittuntur odio magis quam prudenti ratione, & fermè evenit, ut aut causæ svadentes cessent, aut aliæ sint validiores, quæ dissuadeant: & utinam qui hodie inhumanam illam rationem, quam vocant, belli in defensionis argumentum trahunt, si bonitatis Christianæ memores esse nolint, recte expendant, quod Philippo exprobratum fuit *apud Liv. lib. 32. In bello eum non congregi equo campo, neq; collatis signis dimicare. sed refugientem incendere ac diripere urbes & vincientium præmia victum corrumpere; at non sic antiquos Macedonum Reges, sed acie bellare solitos, urbibus parcere, quantum possent, quo opulentiùs imperium haberent. Nam de quorum possessione dimicetur tollentem nihil sibi præter bellum relinquere, quod consilium est? vid. eleg. Grot. de J. B. & P. lib. 3. c. 2. §. 18. §. fin. Besold. in thesaur. Pract. voce Brand schaden.*

CAPUT II.

De

INCENDIO CULPOSO.

§. I. Ignem tenere seu habere in domo sua nemini prohibitum est, Innoxium tamen habere nefas est, ideo meritò incendium ex culpa ortum impunitum non debet esse; antequam autem certum quid hic statuatur, prius de definitione & divisione erit agendum. Incendium culposum in genere est, quod ex culpa, imprudentia, aut negli-

B 2

gentia

De probatio-
ne incendii.

Utrum in bello liceat incendere.

Incendii cul-
posi definitio
& divisio.

gentia oritur *arg. l. 72. ff. pro soc.* dividiturq; in incendium culpa lata, levi & levissima factum.

Incendium
lata culpa ortum.

§. II. Incendium lata culpa dicitur fieri, quod per summam, dissolutam & supinam alicujus negligentiam exoritur *l. 1. §. 5 in fin ff. de Oblig. & Action l. 226 ff. de Verbor. & Res. signif. l. penult. ff. de incend. Ruin. Nauf. Quæ lata culpa est, v.g. quando quis illum locum, ubi quotidie ignem fovet, replevit stramine, feno & cannabe, aliisque ejusmodi rebus ignem facile concipientibus, & sic incendii causam præbuit: Quamvis autem lata culpa aliàs dolo comparari soleat *l. 1. §. 1. ff. si mens. fals. mod. dix. & passim.* tamen hic id non procedit, ut eadem pœna ex lata culpa, quâ ex dolo debeat puniri, quoniam lata culpa æquiparatur dolo, quando civiliter agitur, non quando Criminaliter *l. 7. ad L. Cornel. de sicar. Ludwel. Exercit. 3. th. 12. in fin.**

Incendium
levi culpa ortum.

§. III. Incendium culpa levi committitur, quando fit per incuriam ejus, qui in habendo & custodiendo igne non eam diligentiam adhibuit, quam quilibet prudentes & frugi patresfamilias rebus suis adhibere consueverunt *l. si vendita n. ff. de pericul. & com. mod. rei vend. e. g. si quis die ventoso in stipulam suam vel in spinam, comburendæ ejus causa, ignem immisit, vel ignem immisum non probè observavit, ne longius progrediretur, & progressus alienam vineam aut segetem læsit. Rauchb. p. 2. quest. 10. n. 19. & sic ex accidenti fit culpabile, quod per se erat licitum, uti Camill. Borell. Consil. 7. n. 45. & seq. testatur, Agricolas in Regno Neapolit. d. 15. Aug. quotannis in stipulas flammam immittere, tum ad agrorum, faciliorem culturam, tum ad eorundem fertilitatem. Ad hanc culpam meritò etiam referri debet, si quis debitam diligentiam non adhibuerit in purgandis caminis, de quibus infra: refert huc quoque Rauchb. d. quest. 10. p. 2. n. 19. si ab inimicis inhabitatoris ædium privatis, non à publicis & communibus hostibus patriæ vel latronibus immisum fuerit incendium *per l. 45 §. 4. ff. locat.* ubi culpæ coloni hoc adnumeratur, sed hoc distinctione ex æquitate temperandum, an inimicitia justa an injusta sit, quæ enim custodia consequi quis potest, ne damnum injuria ab alio dari possit? *L. 41. ff. eod. confer in simili Frantzke. ff. locat. n. 130. & seq. & de Evict. n. 783. & seq.**

Incendium
levissima culpa
ortum.

§. IV. Incendium levissima culpa fieri dicitur, si factum fue-

fuerit propterea, quod quis omiserit vel non fecerit, quod optimus, prudentissimus, diligentissimusque Paterfamilias non omissurus vel facturus fuisset, *L. 18 ff. Commod. §. ult. Instit. de societ. Rauchb. p. 2 quest. 10. n. 28.* tale est, incendium è fœno madido ortum, de quo infra.

§. V. Quod pœnas attinet & actiones damni nomine competentes, sciendum, incendii lata culpa orti præter damni restitutionem pœnam esse arbitrariam, quandoque corporalem, fustigationis aut relegationis, citra tamen vitæ amissionem, *Berlich. p. 4. conclus. 25 n. 7.* & fustigationis pœnam cuidam Aurigæ dictatam esse Lipsiæ in stabulo alicujus hospitii dormienti & candelam negligenter custodienti, unde incendium magnum exortum fuerat, memorat *Carpzov. prax. Crim. quest. 39. n. 37. & seq.* Hoc autem præprimis notandum, quod ob incendium ex culpa lata ortum teneatur quis ad damni & rerum incendio consumptarum restitutionem, *L. 9. vers. si vero ff. de incend. Ruin. Naufr. L. 28 §. 12 ff. de pœn. Gaill. lib. 2. observat. 22 n. 2.* item *Rauchb. d. l.* Unde ad damnum restituendum parti læsæ dantur variæ actiones, vel Condictio ex lege, vel actio ex Edicto Prætoris de incend. ruin. Naufr. vel actio ex Contractu e. g. locat. vendit. vel actio legis Aquiliæ, *Prosp. Farinac. in prax. Crim. p. 3. quest. 10. n. 10. Berlich. conclus. 25 n. 11.* Et de hac ultima nullum quidem est dubium, sed an condictio aliqua ex lege veluti, *Farinac. d. l. n. 10* vult, ex decretali & quidem *c. 5. & 6 X. de Injur. & damn.* locum inveniat, ambigo, cum nihil novi ibidem sit constitutum, sed reparatio damnorum præcipiatur non addito, quanam actione peti debeat, E. standum est juri Civili & text. I. Canon. de action. L. Aquil. intelligendi; neque minus dubitò de actione ex edicto Prætoris in *L. 1. ff. de incend. ruin. Naufr.* huc applicata, cum hæc ad eum casum pertineat, quo ex incendio quid raptum damnive quid datum fuerit, etiam ab eo, cujus nec præresis nec culpa in incendio excitato arguitur; non quidem inficias eo *Paulum in fragm. sent. lib. 5. tit. 3. §. fin.* annotare, ab iis, quorum per incuriam ignis evaserit, dupli compendio damnū ejusmodi sarciri, verum quod eadem, quæ ex edicto Prætoris de incend. ruin. Naufr. nascitur, actione duplum istud petitum, eaque propter illa incendiaria secund. *L. 7. §. 13. ff. de pact. dicta fuerit, uti Wesenb. paratit. ff. de incend. ruin. Naufr. contendit, nul-*

Pœna incendii lata culpa orti.

libi traditur, veroque simile est, actionem istam, ut à Compilatori-
bus Pandect. neglectam, tempore Justiniani non amplius fuisse in u-
su, Paulo aliter Cujac. ad d. §. fin. Pauli sent. qui textus quidem in L. 9. §
penult. §. 1. d. t. L. 28. §. 12. ff. de pœn. eò trahit, sed eam Prætoriam esse
non audeo affirmare.

Pœna incen-
dii levi culpâ
orti,

§. VI. Incendium ex levi culpa ortum Criminaliter puniri
non potest, nisi quando quis non est solvendo, tunc locum habet Re-
gula, qui non habet in ære, luat in corpore. L. fin. ff. de in jus. vocand.
L. 28. §. 12. in fin. ff. de pœn. Rauchb. p. 2. quest. 10. n. 27. Wissenbach.
disp. n. 30. tb. 10. p. 2. per L. 9. ff. de incend. ruin. & Naufr. nec distin-
guo, an hæc culpa in committendo an in omittendo consistat. Et li-
cet Berlich. conclus. 25. n. 23. velit, pecuniariam quoque pœnam ne-
gligenti simul irrogari posse, id tamen textibus juris convenire nego,
nam L. 28. §. 12. ff. de pœn. qua nititur, explicanda ex L. 9. ff. de in-
cend. ruin. Naufr. L. autem penult. ff. eod. de lata, non levi culpa; sola
igitur hic remanet reparatio damni iisdem actionibus de quibus in
thesi præcedenti dictum, petenda

Pœna incen-
dii levissimâ
culpâ orti,

§. VII. Incendium levissima culpa ortum Criminaliter non
punitur; Schneidwin. ad d. §. capite tertio n. 5. Instit. de leg. Aquil. nec
eum ad damni emendationem conveniri posse nonnulli volunt Myn-
sing. centur. 6. observat 88. n. 11. Menorb. de arbitrar. jud. quest. lib. 2.
Cent. 4. Cas. 390. n. 9. §. 10. Verior tamen quoad damni emendatio-
nem sententia contraria per L. 9. ff. de incend. ruin. Satis est in l. data o-
peram Cod. de his qui accusari non poss. Berlich. conclus. 25. num. 37.
Rauchb. p. 2. quest. 10. n. 28. in fin. & seq. Thom. Grammat. in Decis. Nea-
polit. decis. 3. n. 18. Quod si reus non fuerit solvendo, modicè coer-
cebitur d. l. 9. ff. de incend. ruin. Naufr. Camill. Borell. Consil. 7. num. 2.
neq; distingvendum puto, an omittendo an committendo quis da-
mni causam dederit per l. 8. l. 27. §. 9. ff. ad L. Aquil. nec probò
distinct. Berlichii d. Conclus. 25. n. 37. qui hoc non legis Aquiliæ actio-
ni sed incendiariæ tribuit, cum, ut supra deductum, in jure hæc
actio non fundata, sed quæ de resarciendis damnis loqvuntur ju-
ra, ad L. Aquil. hodie procul dubio sint referenda; illam tamen
limitationem non invito admitto, à culpæ levissimæ præstatione
immunem esse, e. g. conductorem, qui ex natura contractus ad
diligentiam exactissimam non adstringitur, adeo, ut ne quidem

L. A-

L. Aquil. actione, etsi in hac alia culpa levissima veniat l. 44 ff. ad l. Aquil. eo nomine pulsari possit. vid. Struv. Ex. 4 th. 20. secus quam iterum Berlichius d. Concluf. 25 n. 46. 51. & seq. sentit, qui conductorem ab actione quidem ex contractu absolvit, sed actioni legis Aquiliae, si committendo non omittendo levissimam culpam contraxerit, obnoxium reddit.

§. VIII. Hacenus de culpæ gradibus: potest autem pars læsa per alterius culpam uno eodemq; processu & ad pœnam arbitrariam fisco applicandam, sc. in casibus in quibus hæc obtinet, & ad damni emendationem agere arg. l. 23 §. 9 ff. ad leg. Aquil. l. 3. §. 6 ff. de tab. ex hib. l. 9 §. 5 ff. de publ. & vectig. l. 21 ff. ad L. Cornel. de fals. l. un. Cod. quan. Civil. act. crim. præjud. Rauchb. d. quest. 10 n. 12. & seq.

Et quoniam interdum certo non apparet, quantum damni per incendium sit datum, ideo solet hoc probari per iuramentum in litem. Farinac. in prax. Crim. p. 3. quest. 110. n. 13. vel damna & interesse ad certam summam ab actore æstimari & taxari Reiq; conscientia ac iuramento minorationis committi Berlich. Concluf. 25 n. 24. Quamvis de iuramento minorationis, quod vocant, dubitem, neque enim illud extra vim ablativam vel expulsiivam locum habet Carpzov. p. 1. Const. 23. def. 17.

§. IX. Cæterum quoniam satius est impunitum relinqui facinus nocentis, quam innocentem damnare L. 5. in pr. ff. de pœn. & etiam alias incendium est, difficilis probationis Farinac. in prax. Crim. p. 3. quest. 110. num. 37. & 73. Oliverius Beltraminus in decis. Rot. Rom. decis. 427. per tot. ideo si pœnæ supradictæ debeant habere locum, non sufficit culpam in genere probasse, sed requiritur ut actor culpam certæ ac determinatæ personæ probet, alias reus absolvitur Köppen in decis. 38. n. 38. tamdiu enim quis præsumitur diligens & cautus donec contrarium probetur Mascard. in probat. conclus. 467. per tot. & quamdiu contraria probatione paterfamilias non oneratur, incendium inter casus fortuitos in dubio connumeratur per l. 5. §. 4. ff. commod. l. 23. in fin. ff. de R. J. Rauchb. p. 2. d. quest. 10. num. 51.

§. X. Neq; officit quod incendia plerumq; fiant culpa inhabitantium l. 3. §. 1. ff. de offic. præf. vig. l. 11. ff. de pericul. & commod. rei. vend. Hæc enim qualiscunq; culpa in genere præsumpta non

Potest quis uno processu ad pœnam fisco applicandam & damni emendationem agere.

Probatio incendii culposi.

Obiectio re-solvitur.

non statim inhabitantem Patremfamilias onerat, sed certi indivi-
 dui culpam ostendere par est, a quo nemo damnari potest propter
 rei incertitudinem *Gail. L. 2. observ. 21. n. 4. Hahn. ad Wesenb. tit. de
 offic. prefect. vig. ad verba. per Negligentiam. quod & cautum est in No-
 vissima moderni Electoris Saxoniae decisione 80.* Aliter nonnulli
 respondent, quod cum non appareat quænam culpæ species sit illa,
 quæ sic contra inhabitantes & consequenter Conductorem præsu-
 mitur, ideo nec lata, nec levis, sed levissima intelligatur *Wesenb. p. 6.
 Consil. 277. n. 46 & 47.* quam conciliationem probat *Frantzky Com-
 ment. ff. tit. loc. cond. n. 209.* sed impugnat *Vinnius lib. 1. q. 33 in fin.* cum
 culpæ nomine simpliciter in jure posito intelligatur levis: Aliter scru-
 pulum hunc tollunt, qui illud, quod de culpa inhabitantium dicitur,
 non accipiendum de omnibus incendiis, sed de iis, quæ per ignem,
 videlicet immissum, vel negligenter custoditum oriuntur, monent.
 Absurdum enim est dicere, omnia incendia culpa inhabitantium fie-
 ri, cum sæpe fiant fulmine cœlitus immisso, aut in locis in quibus ne-
 quidem quis habitat. Hoc igitur volunt Doctores, vix fieri posse, ut
 incendium domus ex igne domestico ortum sine aliqua domestico-
 rum culpa oriatur, *Rittershus in Consil. Altorf. consil. 94. pag. 600.* neque
 tamen dubito, quin etiam ex conjecturis illa culpa quandoque probe-
 tur, ut si quis ignem habuerit in loco incongruo & periculoso, tem-
 pore parum opportuno & furentibus ventis. *Hahn ad Wesenb. d. l.*

Quousque
 Paterfam. te-
 neatur, ratio-
 ne incendii,
 culpa familiæ
 aut domesti-
 corum orti,

§. XI. Hinc judicare licet de quæstione, si incendium cul-
 pa familiæ aut domesticorum fiat, utrum Paterfamilias ex tali incen-
 dio conveniri possit ad refusionem damni? ubi Dd. distinguunt, an de
 certa & determinata persona ex familia non constet, an vero de ea
 certò & liquido constet. Priori casu ex ante deductis manifestum
 est, Patremfamilias non teneri, *Consil. Marpurg. volum. 3. Consil. 33. n.
 2-8. Farinac. in praxi Crimin. p. 3. quæst. 110. cap. 3. n. 125.* Posteriori ca-
 su attendendum ajunt, an illa persona extra suum officium peccarit
 & facto incendium excitarit, an circa officium deliquerit, illo casu
 Patremfamilias absolvunt, hoc vero condemnant. *Gail. lib. 2. observ.
 21. n. 6. Martæ digest. Novis. tom. 2. tit. incendium cap. 10. Köppen. in De-
 cis 38 n. 36. Carpzov. p. 4. Const. 17. defn. 14.* Malim tamen ex æqvita-
 te hoc restringere cum *Lauterb. tr. Syn. tit. locat. cond. §. III. th. 7 &
 Bachov ad Tr. V. 1. D. 18. th. 8. l. c.* ad casum, quo culpa familiæ simul Pa-
 trem

tremfamilias contingit, in adsciscendis sc. & inducendis famulis
commissa per l. ii. ff. de peric. & commod. rei vend. l. 27 §. 9 & ff. ad
L. Aquil l. 3 pr. ff. de publican. neq; enim quod certis tantum casi-
bus culpam familiarum inhabitator præstat, in generalem regulam
trahere convenit Confer Mev. ad Jus Lubecens lib 3 tit 8 art. ii n. 24.
seq. atq; hæc sententia ut benignior Decis Elect. Sax. 79. recepta est.

§. XII. Inde inferitur, si ex negligentia ministrorum aut
operariorum, qui torrefactioni polentæ aut coctioni cerevisiæ ad-
hibentur, quid damni oriatur, dominum jure non teneri, modo vel
publicos vel eos, quos alii diligentes Patresfamilias ad operas istas
adhibere solent, conductor habuerit; qui enim facit quod alii soliti
sunt facere, non dicitur esse in culpa, & consuetudo excusat à culpa.
l. 3. ff. ad SCtum Maced. Tabor de Jure Cerevis c 5 § 5 Mevius ad Jus
Lubicense lib. 3 tit 8 art. 1 n. 30 Et ita in simili de Patrefamilias, qui
conduxerat mulierem, ut cannabem in furno torreret vel ficcaret
responsum fuisse ex aliis testatur Rauchb. p. 2. quest. 10. n. 64.

§. XIII. Jam antequam ad incendium fortuitum progre-
dior, lubet secundum promissum coronidis loco differere de incen-
dio è fœno madido oborto: quamvis autem multi dubitent, sibiq;
difficile persvaderi patiantur, è fœno madido ignem profiluisse,
atq; sic per aquas & ignem incendium excitatum, quibus rebus i-
gnes restringi soleant, quæ tutissimum & promptissimum adversus
incendia præsidium habentur arg. l. 3 §. penult. ff. de offic. præf. vigil.
Experientia tamen fidem facit, fœnum si diuturnis imbribus madi-
dum atq; udum collectum fuerit & diu conquiescat, computresce-
re & tandem flammam emittere, præcipue si in id aliquid ferri in-
cidere contigerit. Testatur id ipsum optimus rei Rusticæ autor Co-
lumella qui lib. 2. de re Rustica cap. 19. ita scribit; Fœnum demetitur o-
ptimè, antequam marcescat, nam & largius percipitur & jucundiorum ci-
bum pecudibus præbet, est autem modus in siccando ut neq; per aridum ne-
que rursus viride colligatur: alterum quod omnem succum si amisit, stra-
menti vicem obtinet, alterum si nimium retinuit in tabulato putrescit ac
sepe cum coaluit, ignem creat & incendium, testantur & alii à Rittershusio
in Consil. Altors. 116. quod est Marquardi. Freheri, allegati; Cum igitur
Præfectus quidam castri incenso fœnili incuriæ insimularetur,
quod fœnum madidum non amoveri vel converti curasset, inqvi-
sitorium judicium subiit, sed d. Consil. 116. & Consil. 95. absolutus, par-

Quid juris
si negligen-
tia operari-
orum incen-
dium oriatur.

De incendio
è fœno madi-
do oborto.

Incidium
fœni madidum
incendium
causatur
si succum
amiserit
stramenti
vicem obtinet

argol

C

tim

tim, quod dubia esset facti probatio, partim, quod si qua in relin-
quendo fœno culpa incidisset, ea ne levis quidē fuisse videretur, cum
eo tempore ob diurnos & nimios imbres publica fœni devasta-
tio fuerit, & ab omnibus fœnum non nisi madidissimum illatum,
nec tamen à quoquam fœnum illud è horreis ejectum & pro dere-
lictum habitum; adde quod nec ista qualiscunq; culpa ad causandum
incendium directo esset ordinata & apta, & licet ex illa fœni corru-
ptione incendium per rerum naturam fieri posset, tamen hoc non
videretur esse de illis, quæ perpetuo & necessario fieri solent, & sic
magis pro fortuito judicandum & venia dignum.

CAPUT III. DE INCENDIO CASUALI SEU FORTUITO.

Incendii for-
tuiti definitio
& divisio.

§. I. Incendium casuale seu fortuitum dicitur, quod vi quadam ma-
jori fit & provideri aut averti non potest *L. 23. in fin. ff. de R. J. l. 1.*
§. 4. de Oblig. & Action. Rauchb. p. 2. quest. 10. n. 3. Et futuri ca-
sus fortuiti varii sunt, tum ex causis naturalibus vel extra rem, vel
in ipsa re, tum facto aliorum hominum eveniunt *Vinn. ad §. 2. Inst. quib.*
mod. re contrah. oblig. n. 4. ita quoque variis modis excitari solet e. g.
quando incendium à fulgure cœlitus emisso ortum *Farin p. 3 oper. Crim.*
quest. 116 n. 39. aut incendium vi ventorum ortum, fortè dum stipulas
in agris rusticolæ incendunt, & quidem cum tempus esset tranquil-
lum & quietum, & postmodum modico intervallo ex improvise vis
ventorum exorta, taleque incendium merito accensetur incendiis
fortuitis *vid. hac de re Camil. Borel. Consil. 7 n. 47.* item incendium per
hostium latronumque incursiones *Rauchb. p. 2. quest. 10. n. 3.* item si è
domo vicini scintilla ignis evolavit atque incendium excitavit,
in alterius domo vel fœnili *Menoch. de arbitr. jud. quest. lib. 2. concl. 4.*
cas. 390. num. 2.

Incendium
fortuitum est
impunibile,
adjiciuntur
quædam li-
mitationes.

§. II. Hoc incendii genus omnino impunibile esse, nemo est
qui ignorat *per rat. in l. 1. §. 5 ff. de minor.* Nisi quis (1.) omnem ca-
sum & periculum in se receperit, idque ex vi pacti & conventionis,
quoniam ex conventionem contractus legem accipiunt *l. 1. §. 6. ff. de*
pact. l. 23. ff. de R. J. & provisio hominis facit cessare provisionem
legis

legis arg. l. 3. Cod. de test. tut. l. fin. Cod. de Pact. (2.) Moram commiserit. Nam in omnibus causis pro facto accipitur id, in quo per alium mora fit, quominus fiat l. 39. ff. de R. J. l. 9. Cod. de pign. act. l. 7. de usur. Et unicuique sua mora nocere debet, non alteri L. 173. §. 2 de R. J. item l. 155. eod. Gail. l. 2. Observat. 21. n. 2. in fin. & Obs. 22. n. 7. in fin. Hinc cum quis precarium haberet usum ædium, & moram fecisset in illis restituendis, ac ædes postea per negligentiam ancillæ conflagrasset, iudicatum, ab eo sarcendum damnum Modest. Pistor. p. 1. quest. 25. n. 7. (3.) Culpa casum immediate præcesserit, culpa enim unius alteri nocere non debet l. 22. ff. de negot. gest. l. 27. in fin. eod. l. 33. §. 1. Cod. de inoffic. testam. Sic Gail. lib. 2. obs. 22. n. 7. ad emendationem damni fuisse nobilem quendam condemnatum refert, qui ruri in columbam super columbario sedentem bombardam emisit, & præter opinionem occulta vi pulveris stramineum tectum incendit, unde ignis progressus & vicina rusticorum tuguria simul conflagrarunt vide & Farinac. in Prax Crim. p. 3. quest. 110. n. 39. sic etiam eum qui domo conducta non ad usum destinatum utitur, culpa premit & ad refusionem damni obligat Oliverius Beltraminus in Decis. Rot. Rom. 528. sed de hoc non attinet latius differere, cum supra satis fuerit explicatum. (4.) Incendium fiat apud prædonem aut malæ fidei possessorem, qui quoniam semper in dolo & mora esse præsumitur L. 8. l. ult. ff. de Condict. furt. l. ult. de condict. ob turp. caus. merito de casu fortuito & incendio casuali tenetur Rauchb. p. 2. quest. 10. n. 90 in fin. Carpzov. p. 2. Decis. 200. Non excludenda tamen hic distinctio inter simplicem malæ fidei possessorem & eum, cuius enormis arguitur improbitas, ut & inter tempus litis nondum contestatæ & contestatæ juxta Struv. Exercit. o. th. 60. & Exercit. 11. th. 27.

§. III. Incendium passis ut personis commiseratione dignissimis in bene constitutis Rebus passim succurritur, 1. permit- tendo, ut publicè Eleemosynam colligant, quæ tamen pro tota universitate collecta ita distribui debet, ut major ejus pars cedat ad reparationem Ecclesiæ aliarumque ædium sacrarum & publicarum, reliqua vero singulis pro ratione damni assignetur Carpz. Jurispr. Consist. lib. 2. Def. 327. 2. Onera publica ad certum tempus remittendo vel diminuendo arg. l. 4. §. 1. ff. de Cens. Confer Carpzovium lib. 4. Respons. 73. n. 10. & in Asyl. debit. th. 37. seq. 3. Rescripta moratoria (vulgo quinquennelle Anstands Brieffe concedendo Carpz.

Quid libi
Creditor
rogatum
in incendio
amictus

tem il domo
hypotheca
causæ

Utrum hinc
tempore in
Quomodo in
cendium pas
sis succurra
tur.

Quid juris si
Creditor Chi-
rographum
in incendio
amittat.

Item si domus
hypothecæ da-
ta exusta.

Utrum licitū
tempore in-
cendii res
suas rebus
commodatis
præferre?

d. tr. in Asyl. debit. th. 61. & seq. 4. Alia infelicitum debitorum be-
neficia largiendo. 5. Refectioni ædium incendio corruptarum
usq; adeò favendo, ut donationes hanc in rem factæ insinuatione
non indigeant, licet 500. solidos excedant *L. 36. §. 2. C. de donat.*
Hahn ad Wesenb. tit. de donat. n. 6. Struv. in Exercit. 40. th. 11. 6. Ju-
ra ipsorum tuendo, atqve hinc amisso Chirographo creditor debiti
persecutionem minimè amittit *Pruckman. Consil. 24. n. 119. v. 1.* sed
potius tenetur debitor, ut aliud instrumentum obligatorium denuo
conficiat *Gail. lib. 2. Observ. 37. n. 1. & seq.* Ratio, quoniam instrumen-
tum non ad substantiam contractus, sed ad rei gestæ fidem pertinet
L. 12. C. de Probat. & obligationes non nisi certis modis tolluntur L. Ob-
ligationum 44. §. 1. ff. de Oblig. & Action. adeo ut etiamsi negotium ne-
cessario scripturam requirat, dum sc. ab initio placuerit, ut in scriptis
fieret, & instrumenta incendio sint perditæ, tamen nec hoc casu in-
tercidat obligatio, modò aliter fides fieri possit *Brunnem. ad l. 1. Cod.*
de fid. Instrum. Struv. Exercit. 28. th. 34. Si autem veritas aliter explo-
rari non potest, quid sc. & quantum quis debeat, tum juratò debi-
tum aut solutionem obtinere potest. *Carpz. in Prax Crim. p. 1. qu. 39.*
n. 71. & 72. ubi & hoc quodam responso confirmat. Eadem ra-
tione si domus hypothecæ data postea exusta fuerit, non solum
personalis obligatio creditori semper salva manet, sed & idem jus
l. 9. §. fin. ff. de V. O. l. 11. C. si certum petat. duratq; hypotheca & hy-
pothecaria actio in illud quod adhuc superest, quantumcumq; etiã
fuerit *l. 16. §. 2. l. 29. §. 2. ff. de pignor. l. 21. ff. de pignorat. action. Frantz*
ad tit. quib. mod. pign. solvitur n. 141. & seq. in tantum ut ædibus com-
bustis duret quoq; hypotheca in cœmentis aliò translatis *Carpzov. in*
Decis. 12. Wissenb. p. 1. Disp. 40. th. 37. in fin. Hac occasione quæritur,
si tempore ruinæ, naufragii, incendii commodatarius res suas ser-
vaverit, & ita rebus commodatis illas prætulit, an teneatur ad re-
stitutionem? Et Resp. quod sic secund. *l. 5. §. 4. in fin. ff. commod.* quod
alii limitant nisi res propria fuerit pretiosior, commodata vilior,
quod tunc qui suas res rebus commodatis prætulit, possit excu-
sari *Hahn. ad Wesenb. tit. Commod. n. 7. item Lauterbach. in tract. Synopt.*
tit. Commod. §. 2. th. 5. quæ distinctio haud abludit à ratione juris,
pretiosorem enim rem præferens commodatæ viliori non peccat
contra officium Patrisfamilias diligentissimi, quod si res æquales, com-
modatas propriis præferendas esse dubio caret *per d. l. 5. §. 4. 7. Il-*
lis,

lis, qui damnum ex incendio navis sentiunt, secundum conventionis legem subvenit notissima in Emporiis maritimis Assesuratio. Assesuratio enim jacturam mercium vel navis facit, si casus fortuitos generaliter prestare promittit, modo incendium illud in navi commorantium culpa factum non sit, nisi enim assesuratio specialiter ad hunc casum se obligarit, de eo obstrictus non est *Dn. Meier. Disp. Inaug. de Assesurat. Mercat. 65. §. III.* Tandem 8. statutis nonnullorum locorum ædes concrematae communi sumtu concivium restituuntur uti *M. Ant. Peregrin. Decis. 133. n. 10.* tale statutum in Paduano districtu observari notat,

CAPUT IV.

De REMEDIIS INCENDII VEL PRÆCA- VENDI VEL EXSTINGVENDI.

§. I. **A**d præcavendum incendium non inutilis est Ephoria eorum qui certo anni tempore ædes incolarum curiosè perquirunt anxie solliciti, ne quis ignem vel quantitate vel loco vel tempore noxium habeat, vid. late *Speckhan. de LL. incendiorum th. 2.* quiq; patrem familias admoneant diligentia, ut sc. caminos ita habeant extractos, ut à periculo ignis sint tuti, & quotannis aliquoties purgari curent, quod & optime quoq; cautum est in *Senat. Lips. Ord. incend. §. Ingleichen soll auch ein jeglicher.* Ubi Civibus sub pœna injungitur, ut ad minimum singulis annis binis vicibus caminos purgari curent. Aliàs si forte propter negligentiam inhabitantis caminus ignem conceperit, pœnam arbitrariam ille sustinet. Porro quoniam & aqua ad incendia restingvenda multum prodest, ideo & summa necessitas ac utilitas Magistratui curam fontium aquæductuum & lacuum conservandorum imperat.

Quomodo incend. præcaveatur.

§. II. Antiquitus apud Romanos hac in re nonnunquam interveniebant Tribuni plebis & Aediles, quorum mentio fit in *l. 1. ff. de offic. Pref. Vig.* Proxima autem cura ad Triumviros nocturnos spectabat *d. l. 1. ff. de offic. Pref. Vigil.* Cum autem nec Aedilium nec Triumvirorum cura in populosa civitate sufficeret, Augustus, cum ipso rerum potente, multa in urbe incendiis vastata essent *l. 2. ff. de offic. Pref. Vigil septem-*

ptem cohortes in locis incendiis procurandis selegit, quibus singulis Tribunos suos & toti corpori unum præfecit, quem vocavit Præfectum Vigilum *d. l. 1. Nov. 13. ab initio item Hahn. ad Wesenb. ad tit. de offic. Præf. Vig.* qui per totam noctem vigilare debebat & coerrare calceatus cum hamis & dolabris *d. l. 1. § 3.*

Hodiernus
usus,

§. III. Hodie in omnibus ferè urbibus consuetudine receptum est, ut Magistratus vigiles deligant, qui noctu circumeundo, singulisq; horis sonitum campanæ denunciando excubias agunt, quorum opera cum Reipublicæ sit admodum salutaris, ita par est eos præ cæteris tueri & injuriam ipsis illatam severius vindicare. In quibusdam quoq; locis in turribus constituuntur, qui die noctuq; excubant, ut si incendium oriatur, statim signo dato turbam concitent, & ad ferenda in præsentis periculo auxilia conclament, jramento ad hoc prius adstricti *uti patet aus. der Fürstl. Sächs. Gothischen Feuer Ordnung c. 2. art. 1.*

Cura circa
ædificia ex-
struenda,

§. IV. Non splendorem tantum sed etiam securitatem urbi conciliat, si ædificia tam versus plateam quam aream lapide & cemento construantur, huc etiam pertinet *quod Statut. Hamburg. p. 2. tit. fin. art. 14. cautum* Es soll auch niemanden nach diesen Tagen verstatet werden // vor seinem Hause / da ein steinern Giebel gestanden hat / einen hölzern Giebel zu bauen / auch soll niemanden hinter noch vor seinem Gebäude steinern Giebel auff hölzernen Pfeiler setzen / umb Gefahr Willen / so fromme Leute / die in Feuersnöthen iederman zu helfen gutwillig / daraus besorgen müssen bey Pœn drey Marck Silbers / würde auch iemand hinter oder vor seinem Hause einen steinern Giebel bauen / da vorhin ein hölzern Giebel gestanden / dem sollē aus dem gemeinem Gute dreytausend Mauersteine und ein Wispel Kalck gegeben und ohne Beschweruß geliefert werden / Da auch eine steinerne Mauer stehet / soll man kein Stenderwerck in die Stöte setzen bey gleicher Pœn wie oben außgedruckt. *Vide Maviū ad Jus Lubecense lib 3 tit. 12. art. 9* qui plura notatu digna ex statutis Lubecensibus adfert, inter quæ & illud non postremo loco commemorandū quo quis publica Balnea & officinas pistorias sine consensu Senatus & vicinorum prohibetur exstruere *id d. l. art. 11.* aut invitis vicinis eas artes atq; opificia exercere, unde ipsis periculum vel incommoditas magna imminet, & licet antiqvitus jus exercendæ ejusmodi artis in ædibus fuisset, vicennio non exercita amittitur. *Mev. d. l. art. 12. n. 1 & 25.*

§. V.

§. V. Distantia quoque ædificiorum tum inter se, tum ab o-
peribus publicis plurimum habet momenti, hinc jure Romano in æ-
dificando juxta publicas ædes intermittebatur Spatium XV. pedum
L. 9. Cod. de ædific. privat. inter vicinorum ædes XII. pedes *L. 12. §.*
2. Cod. eod. Perez. in Cod. ad tit. de Ædific. privat. n. 2. Sic si quis fur-
num secundum parietem communem habeat, unde vicinus sibi me-
tuit, potest cautionem damni infecti postulare *L. 27. §. 10. ff. ad L.*
Aquil. Etsi autem superiores leges de distantia ædificiorum hodiè
abrogatas esse, experientia demonstret, cum contigua ubiqve ædes
conspiciantur, distantia tamen ædificiorum privatorum à publicis
operibus e. g. muris propter incendiï aliudqve periculum adhuc in
quibusdam urbibus observari solet. teste *Struv. de Ædific. privat.*
th. 47.

§. VI. Ut incendium restinguatur, igne jam erumpente sine
mora cives incolasqve convocare, distributisqve jam pridem lege
publica operis, instrumenta ad compescendum ignem parata expe-
dire convenit, qualia apud Romanos usitata fuisse invenio hamas sc.
dolabra, Siphones, acetum & aquam, *L. 3. §. 3. ff. de offic. præfect. vig.*
L. 12. §. 18. & 21. ff. de Instru. vel Instr. leg. L. 3. §. 5. ff. de pen. leg. de
quibus cum latissimè egerit, *Speckhan. d. Tr. de legib. Incend. th. 5.*
nolo ipsius scrinia compilare.

§. VII. Præsentissimum quoque remedium ad propulsan-
dum ignem ne latius serpat est demolitio ædium vicinarum ac pro-
pinquiarum vel à Magistratu vel à privato impunè facienda, neque
enim vel leg. Aquiliæ, *L. 49. §. 1. ff. ad l. Aquil.* vel actio Prætoria de
incend. ruin. Naufr. *L. 3. §. 7. ff. de incend.* vel interdictum quod vi
aut clam *L. 7. §. 4. ff. quod vi aut clam* adversus destruentem locum
habet; non autem hic rem ab eo æstimamus, utrum ad ædes istas i-
gnis pervenerit, sed utrum verosimiliter eò pervenire potuerit, nec
ne, ut hoc casu qui vano metu quid fecit, à præstatione quidem e-
jus quod interest excusetur, simpli tamen condemnatur *d. L. 3. §. 7.*
nisi postea ignis eo quoque penetrarit, ubi frustra disputatur, an me-
tus fuerit justus nec ne, illo vero qui ædes dissipavit, penitus absol-
vatur. Quod tamen non impedit, quo minus dominus dirutarum
ædium à concivibus, ut partem aliquam incommodi communi col-
latione sumptuum ad reficiendum facta, ferant, recte postulet *arg.*
L. 1. & 2. in fin. pr. ff. ad L. Rpod. de jact. quæ contributio non nisi in
Sub-

Distantia æ-
dificiorum
etiam multū
prodest.

Instrumenta
apud Roma-
nos usitata
ad restingu-
enda incen-
dia.

Remedium
ad incendia
restinguenda
est demoli-
tio ædium.

Subsidium debetur vel quando non est, qui incendii dicatur autor
vel quando aduersus hunc ob inopiam inanis est actio *arg. L. 6 ff. de
dol. conf. Struv. de edif. privat. th. 69. Lauterb. disp. de equit. & extens.
L. Rhod. th. 14. seqq.*

§. VIII. Magicos autem exorcismos, incantationes & adju-
rationes der *Zeuerbeschwerer* hinc plane excludimus ac damnamus,
& sortilegos magosque digno supplicio, sperati præmii lo-
co, afficiendos iudicamus, *Confer. Speckhan de LL. incend. §. fin. ubi
simul de miraculis à sacris & religiosis quibudam hominibus divina po-
tentia editis agit.*

Jam hic vela Disputationis nostræ contrahimus multa adhuc tra-
ctari addiq; hic possent ac deberent, verum cum ob certam causam
properandum nobis fuerit, ideo à Benevolo Lectore petimus, ut hæc
benigne interpretari, & si quæ minus accurate, uti debebant, tracta-
ta ac decisa sunt, sua benevolentia & accurato iudicio corrigere
velit, Deo interim gratias agimus, ac studia nostra porro
supplici prece commendamus.

Ad Nobilissimum Jurisq; Studiosissimum

Dn. Respondentem, Amitinum & Convictorem suum
honoratissimum.

QVANTO sis Patriæ Themidosq; INCENSUS amore,
Id edocent INCENDIA,

QVÆ recolens Patriæ repetendæ tristia fata,
Themidos parâs honoribus.

Pergito sic ARDERE! ARDOR Tibi proderit olim,

Cypride excitante INCENDIA!

*Non sine voto omnigena prosperitatis, & imprimis fortunata quam
hinc meditatur Nobilissimus Dn. Respondens,
abitionis, L. m. q. ser.*

E. G. Böschen.

SEPTem bis menses numerat tua Patria tristes,

Ex quo Metr opolis fulmine facta cinis.

Non ergo immerito defendis jura perusta

Solamen Matris, Spes Patriæq; tuæ.

Gratulor hinc, Numenq; precor quod cuncta gubernat

Ut posthac Patriam liberet igne tuam.

*Fratri suo mellissimo abiturienti ita accinebat
abituriens*

Conrad. Jul. Engelking, LL, Stud

F I N I S,

00 A 6412

ULB Halle 3
002 916 525

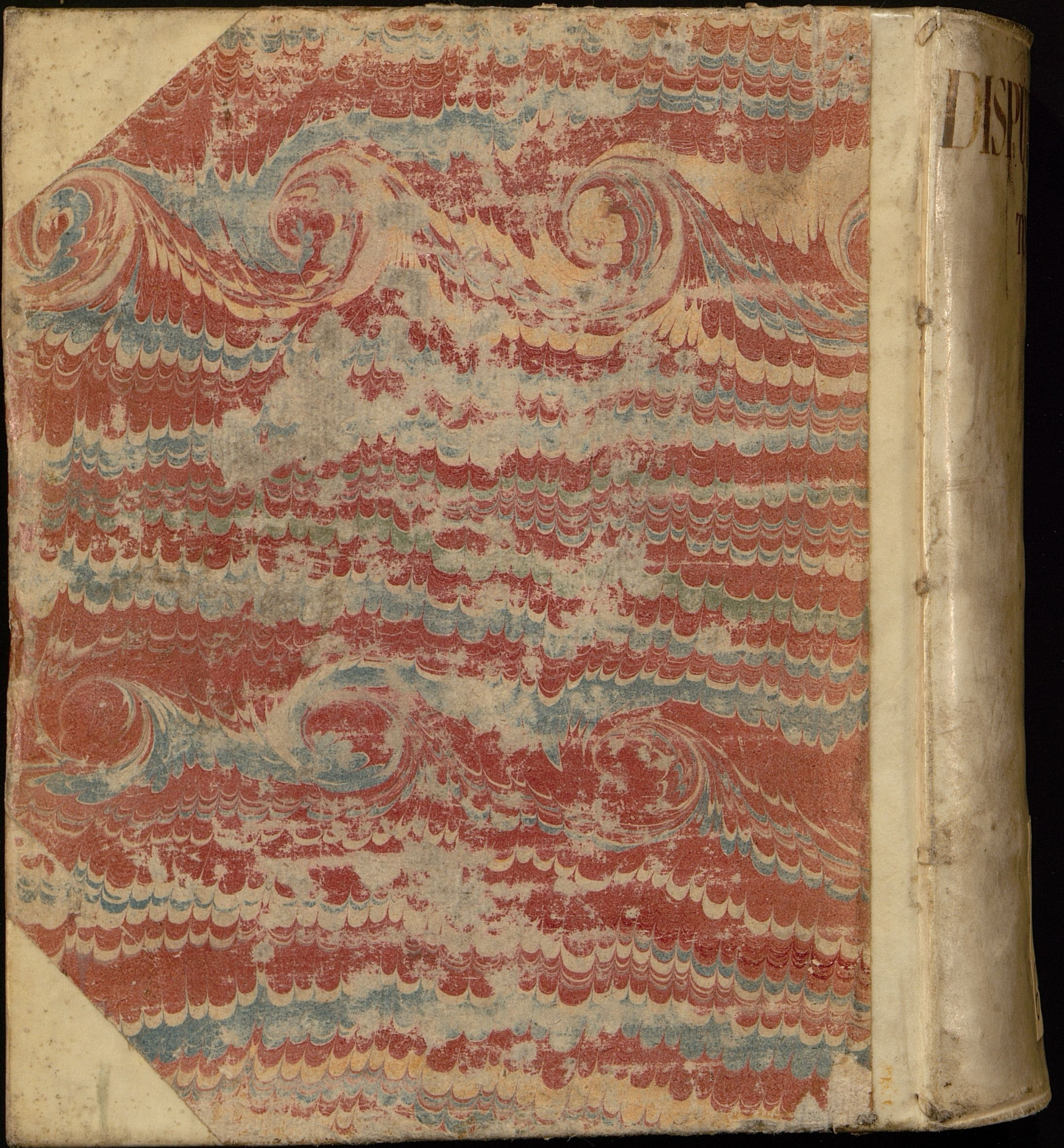

Sb.

R

DA

19

~~179~~

I. N. J. C.

DISSERTATIO JURIDICA

De

INCENDIORUM

JURE,

Quam

Divinà favente gratià

Ex Consensu & Autoritate Magnifi-

ci & Amplissimi Jctorum ordinis,

SUB PRÆSIDIO

DN. MARTINI ZACHARIÆ CRAMERI,

J. U. D. Celeberrimi, hujus Academiae Syndici

meritissimi,

Patroni, Præceptoris atque Promotoris æviternum

devenerandi,

IN ACADEMIA LIPSIENSI

Publicæ Eruditorum disquisitioni submittit

HERMAN. ab ~~Storn~~/ Oldenburgensis,

A. & R.

In Auditorio Collegii Petrini,

Ad diem 27. Septembr.

ANNO M. DC. LXXVII.

Literis JOH. GEORGI.

M. Wilmann

